

Investeren! WAT DOEN BEDRIJVEN ERMEE ALS ZE GELD HEBBEN?

Méér investeren is het ordewoord van de dag, als belangrijkste maatregel tegen de sociaal-economische crisis. Ministers verdringen zich voor de camera's om nog meer geld in de economie te pompen.

De vraag is wat bedrijven met deze middelen gaan doen. Gaan ze nieuwe arbeidsplaatsen scheppen, en minder afdanken?

Dat is vandaag een onbewezen dogma waar weinigen schijnen aan te twijfelen.

Hieronder een lijstje wat je met geld op overschot kan doen.

1) dividenden uitbetalen. Dat klinkt misschien een overdreven bewering. Maar dividenden zijn vaak de tweede prioriteit voor een bedrijf, na de vergoeding voor CEO en bestuursleden. Als voorbeeld geven we Deutsche Bank, die onlangs 4 miljard € nettoverlies over 2008 bekendmaakte. Maar ze keren wél een dividend uit.

2) een feestje bouwen. Flauwe grap zegt u? Het Fortis-uitstapje vergeten? En Maureen Dowd heeft er in The New York Times er ook een boekje over open gedaan:

“Bedrijven die subsidies hebben gekregen blijven de belastingbetaler uitlachen. Wells-Fargo dat een overheidssubsidie kreeg van 25 miljard dollar plande een reeks waarderingsreisjes naar luxehotels in Las Vegas. De Bank of America nam haar 45 miljard dollar in ontvangst en sponsoorde daarna een vijfdaagse kermis. Morgan Stanley stak zijn 10 miljard dollar op zak en hield een driedaagse conferentie in Palm Beach (ze waren ook van plan naar Monte Carlo en de Bahama's te gaan, maar dat heeft het bedrijf nu geschrapt). Citigroup kreeg 50 miljard (!) dollar subsidies; zijn ex-CEO gebruikte het bedrijfsvliegtuig om met zijn gezin de kerstvakantie door te brengen in een luxeresort in Mexico. Citigroup gaf wereldwijd 36000 werknemers de bons”. Maureen besluit met de oproep: “Op de barricaden!” (DM 5/2)).

3) De productiviteit per werknemer vergroten, door nog meer automatiseren, hoger tempo...; dit betekent dus evenveel produceren met minder werknemers. In de voorbije decennia is de productiviteit alsmaar gestegen, tenminste in de ontwikkelde en groei landen. Minder arbeidsplaatsen dus. Netto, een online bijlage van DeTijd schrijft: *“Belgische bedrijven worden jaarlijks gemiddeld 1 tot 1,5 procent productiever en kunnen daardoor dezelfde output leveren met iets minder personeel. Die productiviteitsgroei moet met andere woorden gecompenseerd worden door een stijgende vraag naar producten, kwestie van iedereen aan het werk te houden. Gebeurt dat niet en is er sprake van een nulgroei, dan zal het bedrijf 1 tot 1,5 procent van zijn werknemers moeten ontslaan”. Let op “MOETEN ontslaan”...*

4) Overnames en fusies. Dat is een voortdurende evolutie; bedrijven worden alsmaar groter, en er komen er minder. Denk aan de mastodont Inbev, die nu ook nog het Amerikaanse Anheuser-busch heeft ingepalmd. De farmareus Pfizer gaat nu Wyeth overnemen, tegen 68 miljard dollar. Of ze even geld hebben (allemaal gekregen van de patënten!).

Bij overnames ontstaan ‘congruenties’ of “synergieën”, d.w.z. dubbele activiteiten worden gesloten; en er worden heel veel werknemers “uitgespaard”. Pfizer weet nu al dat het 8000 man gaat afdanken, dit is 10% van zijn personeel; het sluit vijf fabrieken. Een volgende test zal Fortisbank zijn, na de overname door BNP ParisBas. Niet voor niets pleitte het ABVV voor een Belgische staatsbank.

5) Delocaliseren naar lageloon landen. Ginder wordt dan werkgelegenheid gecreëerd, dus in feite een soort ontwikkelingssamenwerking. We kunnen daar niet automatisch tegen zijn, maar indien de fondsen komen van overheidssteun, dus onze belastingen, moet dat eerst even bekeken worden. Worden arbeidswetgeving en minimumlonen er gerespecteerd, of worden werknemers ginder uitgespeeld tegen ons? Zijn vakbonden toegelaten en actief? Wat is het effect op de lokale economie, gaat die er niet aan kapot? Bovendien leidt het meestal tot transport over grotere afstanden en dus grotere ecologische voetafdruk.

6) Inkopen van eigen aandelen. Dat maakt goede indruk op de beleggers, die verwachten dat de koers zal omhoog gaan. Arbeidsplaatsen levert deze investering niet op.

7) Investeren in een ander bedrijf door er aandelen van te kopen. Men kan ook beleggen in subprimes die veel meer opbrengen (ja, ja!). Vanzelfsprekend schept dat geen enkele arbeidsplaats. Het veroorzaakt wel “afwaarderingen” als de koersen dalen, en dat wordt als “verlies” in de boekhouding ingeschreven, zodat er mensen moeten afvloeien...

8) Bedrogen klanten sussen: men spreekt dan van onderhandse regelingen, gentlemen's agreement, “settlement”. Het gaat om processen die het bedrijf kan verliezen voor de rechtbank, en waar ze voor de uitspraak met de klager een akkoord sluiten. Deze werkwijze is herhaaldelijk toegepast door tabaksproducenten die zowel door kankerpatiënten als door Amerikaanse overheden vervolgd werden wegens jarenlang bedrog, ze betaalden fenomenale bedragen; en farmabedrijven wegens dodelijke gevolgen van een nieuw medicijn. Citibank is een andere kampioen om zo onder een veroordeling uit te komen. Onlangs betaalden ze 7 miljard dollar aan klagers. In 2004 ging het ook al om meer dan 8 miljard dollar (zie voetnoot 44 in: <https://archive.ugent.be/handle/1854/6319>).

9) Wat doen onze beroemde sportlui met hun geld? Juist. Wat denkt u dat slimme bedrijven doen, dankzij hun financiële advocaten en experts? Financiële reserves en beleggingsportefeuilles verhuizen naar belastingssparadijzen. Niet voor niets voert Dirk VanderMaelen daartegen al jaren campagne met concrete voorstellen. Maar Didier wil geen heksenjacht, nietwaar...

www.guardian.co.uk/business/2009/feb/05/tax-gap-avoidance-switzerland

http://www.ifsl.org.uk/upload/CBS_Hedge_Funds_2007.pdf

www.s-p-a.be/nationaal/nieuws/nieuws/nieuwsitem.asp?iID=17009

10) Wat bij bestellingen? Wanneer een bedrijf een nieuwe bestelling binnenkrijgt, dankzij de financiële steun van de overheden (bouwprojecten, of lastenverlagingen op de lonen, of toeslag op consumentenuitgaven), gaat het dan werknemers aanwerven? Op het eerste gezicht wel; maar wanneer men kijkt naar de financiële berichten, ziet men iets heel anders.

In tijden van recessie wordt zelden aangeworven. Inderdaad hebben alle bedrijven reeds een overproductiecapaciteit, tengevolge van het inkrimpen van de afzet, de gestage productiviteitsstijging, en de relatieve achterstand van de consumentenkoopkracht. Maar ook in een crisis kunnen winstcijfers gehandhaafd worden: door zo vroeg mogelijk de “loonkost” te verlagen, zonder dat zulks de afzet (verkoop) ongunstig gaat beïnvloeden.

Voor een positieve balans in de volgende kwartaalrekening zijn afdankingen snel en doelmatig. Siemens maakte zijn winst bekend van het eerste kwartaal van 2009: 2 miljard €. Dat is méér dan in vergelijking met 2008. Hun vooruitzichten zijn 8 tot 8,5 miljard winst over 2009. Werven ze aan? Neen, ze schrappen 16750 jobs...

Zie ook de saga van Bekaert.

Niets zal in deze onzekere toekomst bedrijven bewegen om mensen aan te werven, tenzij ze daar op één of andere wijze toe gedwongen worden.

Hoe kan dat?

Door de overheidssteun – waar ze nu bijna allemaal om roepen – te binden aan de strikte voorwaarde dat er arbeidsplaatsen bijkomen.

En door met een vierdagenweek de beschikbare arbeid te herverdelen.

NB: Amendementen ingediend bij het Vlaams en Europees verkiezingsprogramma van Sp-a:

”In deze tijd van sociaal-economische crisis die gekenmerkt wordt door massale afdankingen en economische werkloosheid, moeten alle investeringen, steunmaatregelen en bestellingen door de diverse overheden afhankelijk zijn van een schriftelijke waarborg vanwege de betrokken bedrijven, dat zij de tewerkstelling (=aantal arbeidsplaatsen) zullen handhaven, of, na collectieve afdankingen, zullen herstellen in evenredigheid met de omvang van de financiële injectie. Deze waarborg moet ook financiële en strafrechtelijke sancties inhouden indien deze afspraak niet wordt nagekomen”.

“Collectieve afdankingen – die nu dagelijks aangekondigd worden- kunnen voorkomen worden door de arbeidstijd te herverdelen. Bedrijven moeten aangespoord worden een 4-dagenweek in te voeren met behoud van het weekloon, *na akkoord van de werknemers*. De overheden moeten dit actief ondersteunen”.

Op 1 mei heeft het ABVV voluit gepleit voor arbeidsherverdeling, bijvoorbeeld de 4-dagenweek. .

De verhoogde loonkost voor de bedrijven die een 4-dagenweek invoeren met behoud van weekloon, kan worden opgevangen, in de eerste plaats door de bedrijven zelf indien ze winst maken, en er veel gemaakt hebben. De overheid kan eventueel bijspringen.

Frank Roels, 2/5/09